

SÄKYLÄN KOTISEUTUMUSEON KOKOELMAKÄSIKIRJA

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Museotoiminnan tarkoitus ja tavoitteet	3
3	Kokoelmatehtävä	3
4	Rakennusten ja kokoelmien historiaa	3
5	Kokoelmien nykytila	5
6	Kokoelmien hallinta	6
	6.1 Objektin liittäminen kokoelmaan	6
	6.2 Kokoelmien säilytys ja hoito	7
	6.3 Luettelointi ja inventointi	7
	6.4 Objektin poistaminen kokoelmasta	8
7	Kokoelmien saavutettavuus ja käyttö	9
	7.1 Kokoelmien käyttö ja käyttäjät	9
	7.2 Objektin lainaaminen	9
8	Yhteenveto: kokoelmien tulevaisuus, tavoitteet sekä museotoiminnan kehittäminen	9

LIITTEET

- Liite 1 Luovutus sopimus
- Liite 2 Poistettavan esineen tiedot
- Liite 3 Museoesineen lainasopimus ja kuntoraportti
- Liite 4 Museon esineistön tutkimuslupa

Kuvat: Jari Korpela

1 Johdanto

Säkylän kotiseutumuseo sijaitsee luonnonkauniilla paikalla Säkylän kunnan keskustassa Säkylän Pyhäjärven rannalla Lehmuun alueella. Säkylän kunnan omistama paikallismuseo on noussut Säkylä-Köyliön seurakunnan omistamalle tontille rakennus kerrallaan vuodesta 1962. Tontista on laadittu vuokrasopimus Säkylän kunnan ja Säkylä-Köyliön seurakunnan välillä. Kunta omistaa museon rakennukset ja kokoelmat ja vastaa museon ylläpidosta. Museon toiminta kohdistuu Säkylän kunnan alueen kulttuuriperintöön. Museoalueella on seitsemän museorakennusta, jotka edustavat pääosin 1800-luvun rakennusperinnettä. Museon kokoelmaan kuuluu yli tuhat esinettä.

Kaikkien museoiden toimintaa ohjaa Museolaki (314/2019) sekä Museotyön eettiset säännöt (2005), jotka on laatinut Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums). Eettinen säännöstö heijastaa kansainvälisen museoyhteisön yleisesti hyväksymiä periaatteita. Museokokoelmat muodostavat merkittävän julkisen perinnön, jolla on erityisasema lain edessä ja jota kansainvälinen lainsäädäntö suojaa. Nämä säännökset ohjaavat kaikkien ammatillisesti ja ei-ammattillisesti hoidettujen museoiden ja näin myös Säkylän kotiseutumuseon toimintaa.

Museotyön kivijalka ovat kokoelmat, joiden varaan ja ympärille museon muu toiminta rakentuu. Museokokoelmat vaativat hoitoa, luettelointia ja järjestämistä. Säkylän kotiseutumuseon kokoelmakäsikirja on laadittu kokoelmahallinnan tueksi ja se ohjaa museon toimintaa. Kokoelmakäsikirjan tarkoituksena on antaa kuvaus kokoelman historiasta ja nykytilasta sekä määritellä kokoelman painopisteet ja kokoelman kartuttamisen perusteet.

Kokoelmakäsikirjassa määritellään museon suhde kokoelmaansa. Siihen kirjataan museon velvollisuudet kokoelmaa kohtaan ja kuvaillaan ja määritellään kokoelmakäytännöt sekä museon tallennustehtävä. Kokoelmakäsikirja on museon työkalu, joka mahdollistaa suunnitellun ja tavoitteellisen museotyön. Se parantaa kokoelmatyön laatua ja suuntaa resursseja tärkeiksi määriteltyihin kohteisiin. Kokoelmakäsikirja prosessikuvauksineen toimii myös toimintaohjeena museon työntekijöille.

Säkylän kunnan puolesta museon toiminnasta vastaa sivistyslautakunta ja viranhaltijoista sivistystoimenjohtaja, ellei erikseen nimetä museon toiminnasta vastaavaa viranhaltijaa. Säkylän kotiseutumuseon kokoelmakäsikirja on laadittu Satakunnan Museon intendentti Akuliina Aartolahden ohjauksessa. Sisältöä on ollut laatimassa museon kehittämisestä ja hoitamisesta kesällä 2025 ostopalvelusopimuksella vastannut Timo Mäntyranta ja sivistysjohtaja Merja Ääri.

Kokoelmakäsikirja on luonteeltaan muuttuva. Sen päivitystarve arvioidaan säännöllisesti ja sitä korjataan ja muokataan tarpeen mukaan. Kokoelmakäsikirja hyväksytään sivistyslautakunnassa vähintään kerran valtuustokaudessa, ensimmäisen kerran keväällä 2026.

2 Museotoiminnan tarkoitus ja tavoitteet

Säkylän kotiseutumuseon tarkoitus on säilyttää ja esitellä ja kerätä vanhan Säkylän kunnan alueen aineellista kulttuuriperintöä. Tarkoitustaan toteuttaakseen museo suojelee systemaattisesti esineistöään säilyttämällä esineitä asiallisesti museon toimintaa ohjaavien säädösten ja hyväksi todettujen käytäntöjen mukaan. Kokoelmia esitellään näyttelyissä, jotka ovat museotoiminnan keskeinen osa rakennusten ja museon miljöön ylläpidon lisäksi. Museon tavoitteena on rakentaa kulttuuriperintöä, vahvistaa yhteiskunnan kulttuurista identiteettiä ja tarjota virkistystä yleisölle. Säkylän kotiseutumuseo toimii osana laajempaa kulttuurista systeemiä ja toimii kulttuurimatkailun kohteena. Museo pyrkii kehittämään jatkuvasti toimintaansa.

3 Kokoelmatehtävä

Kokoelmatehtävä on museossa tehtävän kokoelmatyön toiminta-ajatus, joka vastaa kysymyksiin mitä, miten, kenelle ja miksi. Kokoelmatehtävän keskiössä ovat museoobjekti ja museon käyttäjä sekä kulttuuriperinnön museon käyttäjälle tuottamat hyödyt ja merkitykset. Tehtävän onnistumiseksi työtä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Kokoelmat ovat museon primääriaineistoa, jota tallennetaan, hallinnoidaan, hoidetaan ja käytetään kokoelmapoliittisten periaatteiden mukaisesti. Säkylän kotiseutumuseon tehtävänä on tallentaa, ylläpitää, hoitaa ja asettaa saataville museokokoelmia ja kulttuuriperintötietoa, jotka liittyvät Säkylän kunnan alueeseen painopisteensä talonpoikaisesineistö n. 1800-luvun puolivälistä ajalle ennen toista maailmansotaa.

Säkylän kotiseutumuseon pääasiallinen kokoelman tallennusalue on Säkylän kunnan alue ennen Köyliön kanssa 1.1.2016 tehtyä kuntaliitosta. Kotiseutumuseon esineistö koostuu kotitalouden käyttöesineistä, työkaluista, maatilatalouden esineistöstä sekä kalastusvälineistä. Kokoelma on saatu lahjoituksina alueen asukkailta.

4 Rakennusten ja kokoelmien historiaa

Säkylän keskustassa Lehmunnokassa sijaitsevan Säkylän kotiseutumuseon avajaisjuhlallisuuDET pidettiin seuratalo Honkalassa 8. syyskuuta 1963. Ulkomuseoalueeksi oli alun perin suunniteltu kirkkoaukiota, mutta Porin Prikaatin tulo Säkylään muutti tilannetta. Kirkkoaukiota tarvittiin varuskunnan käyttöön jumalanpalveluksiin osallistumisen vuoksi.

Museon rakennukset eivät ole olleet alkuperäisessä käytössään nykyisellä paikallaan, vaan rakennuksia on siirretty alueelle eri aikoina. Museon päärakennus Mäntylän torppa on alkuaan sijainnut Korven kylässä, viimeisinä vakinaisina asukkaina Juhon Kustaa ja Vilhelmiina Mäntylä kolmen lapsensa kanssa. Mäntylän torppa siirrettiin Pyhäjoen Aronkulmille. Siellä se toimi Väinö ja Annikki Salon asuinrakennuksena. Kunta osti torpan 200000 markan hinnalla ulkomuseoalueen perustamispäätöksen jälkeen jo vuonna 1960. Museo päätettiin pystyttää Lehmuun alueelle vuonna 1961 ja Mäntylän torppa siirrettiin nykyiselle paikalleen vuonna 1962. Torppa koostuu tuvasta, pirtistä, peräkammarista sekä porstuasta. Huoneet on pyritty sisustamaan alkuperäiseen tapaan, ja huoneiden esineistö on kaikki säkyläläistä alkuperäistä käsittäen käsityö- ja kotitaloustavaroita sekä tekstiilejä. Torpan pihalla oleva aitta (Pauli) on saatu Arvo Moisiolta Vähäkylästä. Rakennus sijaitsi maantien varrella, Josuantien alkupäässä. Aittaa on käytetty viljan varastointiin. Rakennus purettiin, siirrettiin museoalueelle ja pystytettiin sinne keväällä vuonna 1962.

Lainamakasiini siirrettiin museon alueelle vuonna 1964. Samalla makasiinia lyhennettiin n. 1/3 mitastaan sekä jätettiin makasiinin edustalla ollut kuisti rakentamatta. Lainamakasiini, joka alkuaan sijaitsi Säkylän kirkon portin lähetyksellä, on rakennettu v. 1833. Makasiinissa oli Isokylän ja Vähäkylän puolet ja sen tarkoituksena oli viljan varastointi ja lainaaminen pitäjän asukkaille siellä olevista viljavarastoista. Lainamakasiini pelasti 1860-luvun suurina nälkävuosina monta säkyläläistä nälkäkuolemasta. Nykyään rakennuksen oikeanpuoleisessa päädyssä on nähtävänä vanhaa maatalouskalustoa sekä kalastukseen liittyvää aineistoa. Makasiinia siirrettiin museon alueelle nykyiselle paikalleen vuonna 2022 kun alueen omistajataho Säkylä-Köyliön seurakunta myi osan museon alueen tontista.

Jo 1700-luvun vaihteessa, mahdollisesti aikaisemminkin, Säkylään syntyi vähäväkisten asuttama mökkikylä, Katinhätä. Katinhännän asukkaat olivat mäkitupalaisia, jotka hankkivat elantonsa kaikenlaisilla töillä. Katinhännästä, Satolan naapurustosta, Aimo Heinosen tontilta on museoalueelle siirretty mäkitupalaisen pirtti eli Heinon Kallen pirtti. Pirtissä asuivat Manta ja Kalle Heino sekä tyttäret Selma ja Hulta. Rakennus purettiin, siirrettiin ja pystytettiin museoalueelle syksyllä 1966, sen jälkeen sitä on korjattu mm. eteisen seinälautoja uusimalla. Museoalueelle siirretty Heinon Kallen pirtti on kalustettu, yhden huoneen rakennus Huoneessa on ainoana tulisijana vanhanmallinen pieni piisi.

Lainamakasiinin siirron yhteydessä makasiinia pienennettiin ja ylijääneistä viljalaarien hirsistä rakennettiin Osvald Eelan ohjeiden mukaisesti vanhan mallin mukaan savusauna vuonna 1967.

Toimi Jaakkolan perikunnalta lahjoituksena saatu toinen aitta (Tuulikki) siirrettiin omalle paikalleen vuonna 1992 ja viimeisimpänä rakennuksena Löytäneeltä karjasuojarakennus vuonna 1998.

Alueen rakennukset edustavat 1800-luvun rakennuskantaa. Lisäksi museoalueella on varsinaisiin museorakennuksiin kuulumaton vuonna 2025 rakennettu ulkokäymälä.

Museon esinekeräys aloitettiin 1962. Osvald Eela ja Vihtori Mäkitalo valitsivat museolle sopivia esineitä, tavoitteena oli saada esineet lahjoituksina. Emma Kauppi johti museotorpan kalustamista. Vuoteen 1972 mennessä museossa oli vajaat 600 esinettä, jotka kaikki oli saatu lahjoituksina. Helsingin yliopiston Satakuntalaisen Osakunnan opiskelijat luettelivat museon esineitä kesällä 1964.

1965 Säskylän Nuorisoseura aloitti museoalueella kesänäytelmien esittämisen. Museolla oli noina aikoina ja sen jälkeen myös muuta kulttuurielämää. Mm. Simo Salminen seurueineen vieraili viihdyttämässä säskyläläisiä.

(Tiedot koottu Säskylän kunnan verkkosivuilta 2026 ja Mattila-Lonka, 2022, Säskylän historia III, osa 1. s. 261 - 264.)

5 Kokoelmien nykytila

Kokoelmassa on n. 1200 esinettä, joista nähtävillä n. 1000. Suurin osa esineistä on maataloissa käytettyjä käyttöesineitä. Lisäksi on jonkin verran tekstiilejä ja kirjoja. Isoimpia esineitä on varastoituna kunnan varikon varastoon. Kotiseutumuseossa ei ole lämmitystä, joten kaikki esineet altistuvat lämmön vaihteluille.

Päärakennuksen tuvassa, pirtissä, peräkammarissa ja porstuassa on esillä esineistöä interiöörityyliin sisustettuna. Samalla periaatteella on sisustettu Pauli-aitta, mäkitupalaisen pirtti sekä savusauna. Tuulikki-aitassa on alakerrassa nähtävän lasten käyttöesineitä. Aitan esineet ovat pääosin Toimi Jaakkolan perikunnan lahjoittamia. Yläkertaan on varastoituna lähinnä Toimi Jaakkolan perikunnan lahjoittamia esineitä.

Lainamakasiinin alakertaan on kerätty näyttelyksi pääosa museon esineistöstä. Makasiinin yläkerta ei ole yleisökäytössä rappusten vaarallisuuden ja lepako-ongelman vuoksi. Yläkertaan on varastoitu museon esineistöä. Makasiinin viljalaarien eteiseen on varastoituna museoesineitä ja muuta tarpeistoa. Samoin karjasuojarakennus toimii varastona.

Museon esineistöä kartutetaan hyvin harkiten. Koska osa esineistä on heikkokuntoisia, voidaan museoon kuitenkin ottaa uusia esineitä lähinnä huonokuntoisten tilalle.

Museon rakennusten katot on korjattu viime vuosina Pauli-aitan kattoa lukuun ottamatta. Kokoelmien säilymisen suurimpana ongelmana on eläinten pääsy sisätiloihin erilaisten seinissä ja ovissa olevien aukkojen takia.

Arkistoaineistoa säilytetään Säskylän kirjaston kotiseutuarkistossa.

6 Kokoelmien hallinta

Objektin liittäminen kokoelmaan

Kokoelmien täydentyminen

Museoesineen liittämisestä museokokoelmaan päätöksen tekee sivistysjohtaja tämän käsikirjan linjausten mukaisesti.

Museon kokoelmat täydentyvät ainoastaan lahjoituksilla. Museo voi järjestää erillisiä keruukampanjoita tietynlaisen aineiston saamiseksi, mutta useimmiten kokoelmien täydentyminen on passiivista: museolle tarjotaan aineistoa, jonka lahjoittaja kokee kuuluvan museon kokoelmiin.

Museo voi ottaa vastaan vain aineistoa, joka sopii museon kokoelmatyön toiminta-ajatuksen ja kuuluu museon tallennusalueeseen. Säkylän kotiseutumuseon kokoelmatyön toiminta-ajatus ja tallennusalue on määritelty tässä käsikirjassa. Esineiden on oltava riittävän hyvässä kunnossa. Huonokuntoista aineistoa, joka edellyttää konservointia, ei oteta vastaan.

Objektin vastaanottokriteerit

Museo voi liittää kokoelmiinsa objekteja, jotka täyttävät seuraavat kriteerit:

1. Objekti sopii museon toimialaan ja täydentää museon kokoelmia.
2. Objektilla on merkitystä museon tallennusalueen kannalta.
3. Objektin taustatiedot ovat riittävät, mahdollisimman laajat tai selvitettävissä.
Taustatiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi esineen valmistus- ja käyttöaikaa, valmistus- ja käyttöpaikkaa sekä valmistajaa ja käyttäjää. Myös muut esineeseen liittyvät tiedot ovat tärkeitä. Museo ei pääsääntöisesti ota vastaan objekteja, joilta puuttuvat taustatiedot.
4. Objekti on hyvässä kunnossa ja museon on mahdollista säilyttää sitä ilman merkittäviä kustannuksia. Esineiden vastaanottoa voidaan joutua rajaamaan tilanpuutteen tai säilytysolosuhteiden vuoksi. Rajaaminen voi tulla kyseeseen, jos esine on suurikokoinen tai materiaaliltaan herkkä (esim. tekstiilit ja valokuvat).
5. Museon on voitava hyödyntää objektia toiminnassaan. Lahjoittaja ei voi asettaa rajoituksia aineiston julkiselle esittämiselle.

Vastaanottopäätös tehdään sen jälkeen, kun on varmistettu, että objekti täyttää tallennuskriteerit.

Esineistön vastaanottaminen

Esineen museolle tuonnin yhteydessä sen tiedot kirjataan ja esineelle annetaan yksilöllinen numero, joka merkitään tai kiinnitetään esineeseen. Lahjoituksesta laaditaan kirjallinen sopimus, jonka lahjoittaja allekirjoittaa (liite 1: Luovutussopimus). Sopimuksessa lahjoittaja luopuu yksiselitteisesti esineen omistusoikeudesta. Samassa yhteydessä lahjoittaja haastatellaan, ja kaikki hänen antamansa taustatiedot kirjataan ja liitetään sopimukseen. Vastaanotettu esine puhdistetaan ja uusi objekti luetteloidaan museon kokoelmiin.

Kokoelmien säilytys ja hoito

Säilytystilat

Säkylän kotiseutumuseon esineistöä säilytetään pääosin museon rakennuksissa osoitteessa Lehmuuntie 25, Säkylä. Osa kokoelmiin kuuluvista suurikokoisista esineistä on sijoitettu kunnan varikolle osoitteeseen Käärnummentie 2, Säkylä.

Museon päärakennuksessa, makasiinissa ja navettarakennuksessa on sähköistys. Lämmitystä ei ole käytössä missään museon rakennuksista.

Kokoelmien tarkastus

Kokoelmat tarkastetaan säännöllisesti:

- keväisin museon siivouksen yhteydessä
- kesän aikana museon ollessa avoinna

Keväällä ennen museon avaamista näyttelytilat ja esineistö tarkastetaan erityisesti talven jäljiltä mahdollisten vaurioiden havaitsemiseksi.

Siivous ja puhtaanapito

Näyttelytilojen lattiat ja tasot imuroidaan vuosittain keväällä sekä tarvittaessa kesän aikana ja syksyllä. Esineistöä poistetaan pöly pyyhkimällä tai imuroimalla. Tekstiilit tuuletetaan tarvittaessa.

Piha-alueet siivotaan keväisin ja syksyisin.

Esineiden käsittely

Museoesineitä käsitellään aina huolellisesti ja mahdollisimman vähän. Esineiden siirtäminen tapahtuu ainoastaan kokoelmista vastaavien henkilöiden luvalla.

Siivouksen ja esineiden käsittelyn yhteydessä **käytetään nitrilikäsineitä ajantasaisten** suositusten mukaisesti.

Luettelointi ja inventointi

Kotiseutumuseon esineistö on luetteloitu Säkylän kotiseutuarkistossa sijaitsevaan pääkortistoon. Kortiston korttien tiedoista osa on alkanut himmentyä. Kopio kortistosta on museolla mapeissa. Kopiomappien ajantasaisuutta varsinaisen kortiston kanssa ei ole tarkistettu. Esineistö on luetteloitu ilman kontekstityietoja myös sähköiseksi taulukoksi.

Kesällä 2025 osan esineistä sijaintitiedot tarkistettiin. Lainamakasiinin museon siirron yhteydessä vuonna 2022 makasiinin irtaimisto valokuvattiin. Valokuvat eivät ole vielä yleisön nähtävillä, mutta suunnitelmassa on, että kuvat laitettaisiin nähtäville Säkyläseuran ylläpitämälle Topoteekki-alustalle. Kuvien ja esinetietojen laittamisesta myös MuseumPlus-kokoelmahallintajärjestelmään on keskusteltu. Museon esineillä ei ole arvoluokitusta.

Objektin poistaminen kokoelmasta

Poistopäätöksen tekee sivistysjohtaja museotoiminnasta vastaavana viranhaltijana tämän käsikirjan mukaisten periaatteiden mukaan.

Yleiset periaatteet

Museokokoelma on perusluonteeltaan pysyvä. Kokoelmista tehtävät poistot ovat poikkeuksellisia ja ne edellyttävät aina huolellista harkintaa sekä selkeitä ja yhtenäisiä perusteita. Jokainen poisto on pystyttävä perustelevaan siten, että se on ymmärrettävä ja hyväksyttävä.

Poistot ovat osa kokoelmien hoitoa ja hallintaa, ja ne toteutetaan aina yhteisten sääntöjen mukaisesti. Samoja poiston perusteita sovelletaan kaikissa tilanteissa.

Kokoelmapoistoja ohjaavat ICOMin (International council of museums) eettiset säännöt. Museolla tulee olla täysi ymmärrys poistettavaksi aiotun objektin merkityksestä sekä lailliset valtuudet poistoon. Omistussuhteissa ei saa olla epäselvyyttä.

Poistojen lähtökohtana ei saa olla kaupallinen hyötyminen. Kukaan museon palveluksessa oleva tai hänen lähiomaisensa ei saa hyötyä museo-objektin poistamisesta.

Poiston kriteerit

Objekti voidaan poistaa museon kokoelmista seuraavilla perusteilla:

- esine on niin huonokuntoinen tai vahingoittunut, ettei sillä ole enää museaalista arvoa
- esine on kaksoiskappale; mikäli esineestä tai valokuvasta on useita täysin samanlaisia kappaleita, voidaan kaksoiskappale poistaa tai siirtää käyttökokoelmaan
- esine tai sen materiaali aiheuttaa terveystai turvallisuusriskin tai vaarantaa muita kokoelmaobjekteja
- esineestä tai sen taustasta ei ole minkäänlaisia tietoja, ja museon kokoelmissa on vastaavia esineitä, joiden kontekstitiedot ovat tallessa
- esinettä ei löydy huolellisesta etsinnästä huolimatta; tällöin voidaan tehdä poistopäätös esineen häviämisestä ja mahdollisuuksien mukaan määritellä häviämisajankohta
- esine on museon aihepiirin kannalta merkityksetön, mutta soveltuu paremmin toisen museon kokoelmiin
- esineen säilyttäminen tai hoito on sen koon tai kunnan vuoksi museolle mahdotonta tai kohtuuttoman hankalaa
- esine on tuhoutunut

Dokumentointi

Poistojen perusteet kirjataan huolellisesti ylös (liite 2: Poistettavan esineen tiedot). Tiedot liitetään esineen luettelointitietoihin ja säilytetään pysyvästi.

Esinenumero poistetaan esineestä. Esinenumero ei vapaudu eikä sitä käytetä uudelleen. Mikäli esineestä ei löydy numeroa, on varmistettava, ettei numero ole ainoastaan hävinnyt tai kulunut pois.

Objektin poiston toteuttaminen

Poistettu objekti käsitellään tapauskohtaisesti jollakin seuraavista tavoista:

- esine siirretään museon käyttökokoelmaan, jolloin sitä voidaan käyttää esimerkiksi työnäytöksissä ja käsitellä kuten muuta irtaimistoa
- esine lahjoitetaan toiseen museoon
- esine tuhoetaan tunnistamattomaksi esimerkiksi polttamalla tai silppuamalla

7 Kokoelmien saavutettavuus ja käyttö

Kokoelmien käyttö ja käyttäjät

Museon tärkeimmät käyttäjäryhmät ovat lähiseudun asukkaat, kotiseutumatkailijat sekä paikalliset koululaiset. Koululaisryhmät vierailevat museossa opettajan johdolla erikseen sovittuina aikoina, pääasiassa touko- sekä elo–syyskuussa.

Museon aukiolosta päättää vastaavana viranhaltijana sivistysjohtaja. Museo pyritään pitämään avoinna yleisölle kesäisin maaliskuun loppuun mennessä vahvistettujen aukioloaikojen mukaisesti. Samalla sivistysjohtaja päättää mahdollisista pääsy- ja esittelymaksuista.

Museon rakennukset eivät ole esteettömiä; niissä on portaita ja korkeita kynnyksiä. Piha-alueella liikkuminen on mahdollista pyörätuolilla. Alueella on pysäköintitilaa. Museolla on kompostikäymälä, joka ei sovellu liikuntarajoitteisille ilman avustajaa.

Museoon saa yhteyden Säkylän kunnan verkkosivuilla mainittujen yhteystietojen avulla.

Objektin lainaaminen

Kokoelmissa olevia esineitä voidaan tapauskohtaisesti lainata toisille museoille tai yhteisöille näyttelykäyttöön. Yksityishenkilöille lainoja ei pääsääntöisesti anneta. Esinelainan käytännönasiat hoitaa sivistysjohtaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Lainoista tehdään aina kirjallinen lainasopimus (liite 3: Museoesineen lainasopimus ja kuntoraportti). Ennen lainausta esineen kunto tarkistetaan ja esine valokuvataan. Palautuksen yhteydessä tarkistus uusitaan ja mahdolliset vauriot kirjataan.

Esineistöä on mahdollista lainata tutkimuskäyttöön. Tällöin täytetään tutkimuslupalomake (liite 4: Museon esineistön tutkimuslupa).

8 Yhteenveto: kokoelmien tulevaisuus, tavoitteet sekä museotoiminnan kehittäminen

Kokoelmien ja rakennusten säilyminen

Säkylän kotiseutumuseon kokoelmien säilyminen tuleville sukupolville edellyttää pitkäjänteistä työtä, museorakennusten säännöllistä kunnossapitoa sekä huolellista esineiden hoitoa. Rakennukset vaativat jatkuvaa ylläpitoa, ja olisi tärkeää, että kunnan talousarviossa varattaisiin vuosittain määräraha rakennusten kunnossapitoon.

2000-luvun alkupuolella museon hoitoon ei juurikaan panostettu. Kesinä 2024 ja 2025 museorakennusten kattoja uusittiin Satakunnan museon ohjeiden mukaisesti asentamalla kolmiorimahuopakatteet. Pauli-aitan katto on vielä uusimatta; se ei tällä hetkellä vuoda, mutta vaatii korjausta tulevaisuudessa.

Tilat ja näyttelytoiminnan kehittäminen

Päärakennuksen esinemäärää on syytä edelleen vähentää ja siirtää torpan 1800-luvun lopun arkielämään kuulumattomat esineet makasiinin näyttelytiloihin. Museoalueen rajaaminen riukuaidalla tien puolelta ja Kallen mökin edustan rajaaminen syreeniaidalla toisivat alueelle perinteistä ilmettä.

Kokoelmien sisältö ja kartuttaminen

Museon maatalouteen liittyvä esineistö on monipuolinen, mutta kalastukseen liittyvä kokoelma on vähäinen suhteessa kalastuksen merkitykseen Säkylän historiassa. Kalastusesineistön keruu tulisi käynnistää lähivuosina.

Museossa on myös useita toisiaan vastaavia esineitä, kuten useita käsikiviä. Kaksoiskappaleita voidaan siirtää näyttelykokoelmasta käyttökokoelmaan ja hyödyntää esimerkiksi työnäytöksissä, mikä elävöittäisi museovierailuja.

Makasiini

Museon esineistö on tällä hetkellä osin ahtaasti sijoitettuna, eikä kaikkia esineitä pystytä asettamaan yleisön nähtäville. Makasiinin yläkerrassa olisi mahdollisuus laajaan näyttelytilaan, mutta yleisöä ei voida toistaiseksi päästää tilaan vaarallisten portaiden vuoksi. Lisäksi tilassa esiintyvät lepakot aiheuttavat riskin esineistölle ulostemassojen vuoksi.

Makasiinin siirron yhteydessä yläkertaan asennettiin muovi keräämään suurin osa lepakoiden jätöksistä, ja muovin alle on varastoitu esineistöä. Tilassa on valmiina valaistus ja näyttelypöydät, eikä se vaatisi portaiden uusimisen lisäksi merkittäviä remontteja. Yläkertaan voitaisiin toteuttaa esimerkiksi rysäkalastusta esittelevä näyttely, kuten haukirysä, joka havainnollistaisi paikallista elinkeinoa.

Karjasuoja

Karjasuojassa on tällä hetkellä maalattiat eikä rakennuksessa ole välikattoa. Museon toimintaa voitaisiin monipuolistaa jakamalla tila kahteen osaan: toiseen toteutettaisiin vaihtuva näyttelytila ja toiseen varastotila. Tilat voisivat myöhemmin soveltua myös esimerkiksi kesäkahvilatoimintaan.

Karjasuojan toinen puoli on tällä hetkellä lähes tyhjä ja käytössä kiinteistöhoitoon liittyvälle kalustolle. Toinen puoli on siivoamatta, ja siellä on esineistöä, jota ei ole luetteloitu eikä niiden alkuperästä ole tietoa. Osa esineistä on todennäköisesti poistettavaa. Pitkään jatkunut vesivuoto on vaurioittanut esineistöä sekä jonkin verran rakennuksen rakenteita. Kesällä 2025 katon ruuvit vaihdettiin ja vuoto saatiin pysäytettyä. Rakenteelliset vauriot voidaan arvioida tarkemmin kesällä 2026, kun rakenteet ovat kuivuneet.

Kokoelmien hoito ja riskien hallinta

Makasiinin siirron yhteydessä makasiinin esineistö inventoitiin ja osa esineistä jouduttiin silloin hävittämään, koska niihin oli pesiytynyt tupajumia. Tilannetta on edelleen syytä tarkkailla ja poistaa tarvittaessa vaurioituneet esineet ja pyrkiä estämään tuholaisten leviämistä.

Rakennuksissa on esiintynyt myös jyrssiöitä ja lintuja. Kesällä 2025 havaittiin lintujen ja oravien pesintää eri rakennuksissa. Eläinten kulkureitit rakennuksiin tulee tukkia ennen lintujen pesintäaikaa keväällä 2026.

Dokumentointi ja digitalisointi

Esineiden valokuvausta tulee jatkaa tulevina vuosina ja kuville on järjestettävä asianmukainen säilytyspaikka. Esinekortiston tiedot ovat osin haalistuneet, ja esinetietojen digitointiin tulee laatia suunnitelma. Kesällä 2025 esineet luettelointiin sähköiseen taulukkomuotoon. Samalla tarkistettiin sijaintitiedot osasta esineitä. Kontekstietoja ei taulukkoon ole vielä liitetty. Digitointityötä on jatkettava ja täydennettävä.

Kokoelmien sähköiseen luettelointiin ja digitalisointiin kannattaa hakea ulkopuolista rahoitusta.

Museotoiminnan kehittäminen

Säkylän kotiseutumuseon järvenrantapihapiiri ja keskeinen sijainti tarjoavat erinomaiset edellytykset museotoiminnan kehittämiseksi. Tulevaisuudessa museon toimintaa kannattaa laajentaa tapahtumien järjestämiseen ja yleisötyön vahvistamiseen. Toiminnan elävöittäminen lisää kävijämääriä ja tekee museosta merkityksellisen sekä paikallisille asukkaille että matkailijoille. Säkylän kotiseutumuseosta on mahdollista kehittää merkittävä alueellinen kulttuurimatkailukohde.

Museon aukioloaikojen vakiinnuttaminen ja ryhmille tarjottavat teema- tai rooliopastukset ovat museotoiminnan keskeisiä kehittämiskohteita seuraavan vuoden aikana.

Museon toiminnan vakiinnuttua voidaan harkita kesälampaiden hankkimista alueelle. Lampaat voisivat auttaa alueen kasvillisuuden hallinnassa ja toimia vetovoimatekijänä, mutta niiden hoito edellyttää huolellista suunnittelua.

LUOVUTUSSOPIMUS

Lahjoittajan nimi:

Lahjoittajan yhteystiedot:

Lahjoituksen kohde:

Lahjoituksen taustatiedot:

Kirjoita tähän esineen lahjoittajan haastattelun perusteella saatuja tietoja mm. esineen käytöstä, käyttäjistä, käyttäjäajasta ja -paikasta, valmistajasta, esineeseen liittyvistä henkilöistä ja tarinoista.

Lahjoituksen ehdot

1. Tällä lahjakirjalla Lahjoittaja lahjoittaa ja Lahjansaaja ottaa vastaan Lahjoituksen kohteen täysin omistajanoikeuksin ja vapaana kaikista rasitteista. Lahjansaaja saa Lahjoituksen kohteeseen siten mm. vapaat käyttö- ja julkaisuoikeudet. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mikäli aineistoa ei liitetä kokoelmiin, lahjansaajalla on oikeus hyödyntää Lahjoituksen kohdetta vapaasti työpajoissa, tarjota sitä muihin museokokoelmiin tai hävittää se. Mahdollisista poikkeuksista sovitaan tällä lahjakirjalla kohdassa ”erityisehdot”.
2. Lahjoittajan antamat henkilötiedot tallennetaan Lahjansaajan arkistoon ja kokoelmahallintajärjestelmään. Henkilötietoja säilytetään ja käsitellään kulloinkin voimassa olevien lakien ja asetusten sallimissa rajoissa. Mahdollisista henkilötietojen julkaisurajoituksista sovitaan tällä lahjakirjalla kohdassa ”erityisehdot”.
3. Luovuttaja on velvollinen ilmoittamaan tiedossaan olevat tekijänoikeuksien tai muiden oikeuksien rajoitukset. Allekirjoituksellaan luovuttaja myös sitoutuu vastaamaan oikeudestaan luovuttaa aineisto museolle.

Erityisehdot

Tätä lahjakirjaa on laadittu kaksi (2) samanlaista kappaletta, yksi (1) kummallekin osapuolelle. Nämä ehdot hyväksymme ja sitoudumme niitä noudattamaan.

Paikka ja aika:

Lahjoittajan allekirjoitus ja
nimenselvennys

Kotiseutumuseon edustajan allekirjoitus ja
nimenselvennys

POISTETTAVAN ESINEEN TIEDOT

Esinenumero:

Esineen nimi:

Poiston perusteet

Esine ei kuulu museon tallennusvastuualueeseen	
Kokoelmassa on useita samanlaisia esineitä	
Esine on huonokuntoinen ja se on vaaraksi muulle kokoelmalle	
Esineen säilyttäminen tai hoito on museolle taloudellisesti mahdotonta	
Esine on museon aihepiirin kannalta merkityksetön	
Esine on tuhoutunut, kadonnut tai varastettu	

Lisätietoja:

Poistotapa

Siirretään opetus- tai rekvisiittakokoelmaan	
Luovutetaan takaisin lahjoittajalle	
Lahjoitetaan eteenpäin	
Tuhotaan	
Muu poistotapa	

Lisätietoja:

Poistoehdotuksen laatija:

Paikka ja aika:

Poistopäätöksen tekijän allekirjoitus
ja nimenselvennys

MUSEOESINEEN LAINASOPIMUS JA KUNTORAPORTTI

Lainanantaja:
Yhteyshenkilö:

Lainaja:
Yhteyshenkilö:

Lainan tarkoitus:
Laina-aika:

Lainattava aineisto (esinenumero ja nimi)	Vakuutusarvo

Lainan kustannukset ja erittely:**Aineiston kunnan toteaminen**

Lainattavan aineiston mukana seuraa kuntoraportti, jonka lainanantaja on laatinut ennen lainan kuljetusta. Lainaja täydentää raporttia purkaessaan aineiston pakkauksesta kuljetuksen jälkeen (tulotarkastus) sekä lainan päättyessä ennen paluukuljetusta (lähtötarkastus). Mikäli aineiston kunnossa havaitaan laina-aikana muutoksia, on lainanantajalle kerrottava siitä viipymättä ja vahinko tulee kirjata kuntoraporttiin. Mikäli lainanantaja havaitsee paluutarkastuksessa huomautettavaa, siitä on ilmoitettava lainaajalle 4 viikon kuluessa palautuksesta.

Vakuutus ja kuljetus

Lainaja vastaa lainattavan aineiston kuljetuksista ja palautuksesta lainanantajalle sekä vakuuttaa aineiston laina-ajaksi mukaan lukien kuljetukset. Laina-aika alkaa, kun aineisto kuitataan tällä asiakirjalla (aineiston luovutus) siirtyneeksi lainaajan haltuun ja päättyy, kun lainanantaja kuittaa vastaanottaneensa palautuksen.

Näyttelykäyttö

Näyttelyssä aineisto on sijoitettava lukittavaan tai vastaavalla tavalla suljettuun vitriiniin, eikä aineistoon saa kohdistua suoraa auringonvaloa. Aineistoa on käsiteltävä suojakäsinein. Muut olosuhdevaatimukset: ks. kuntoraportin käsittelyohjeet.

Aineiston omistaja mainitaan aineiston yhteydessä seuraavasti:

Kuvia aineistosta saa käyttää näyttelyn markkinoinnissa ja näyttelyyn liittyvissä julkaisuissa:
kyllä / ei

Mahdolliset erityisehdot:

Paikka ja aika:

Lainaaja

Lainan antaja

Aineiston palautus:

Paikka ja aika:

MUSEON ESINEISTÖN TUTKIMUSLUPA

Tutkittavat aineistot:

Esineen/valokuvan/aineiston numero/tunnus:

Aineiston kuvaus:

Tilatun aineiston käyttötarkoitus:

- Tieteellinen tutkimus
- Muu opinnäyte
- Viranomaisen selvitystyö
- Sukututkimus
- Muu historiallinen tutkimus
- Muu tarkoitus, mikä:

Tutkimusluvan hakijan yhteystiedot:

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi. Sitoudun noudattamaan aineistoihin liittyviä käytösääntöjä (mm. valokuvakokoelmien käyttöehdot), tekijänoikeus- ja tietosuojalakeja sekä EU:n tietosuoja-asetusta. Lupaen, että käytän aineistosta tekemiäni muistiinpanoja tai ottamiani valokuvia ainoastaan yksityisesti ja siihen tarkoitukseen, johon tutkimuslupa on myönnetty. En jaa kopioituja tai kuvattuja aineistoja eteenpäin.

Lisäksi sitoudun siihen, etten käytä asiakirjoja ja kuvia sen henkilön tai hänen läheisensä vahingoksi tai halventamiseksi, jota asiakirja koskee, tai sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Olen tietoinen siitä, että salassapitovelvollisuuden rikkominen on rangaistavaa.

Aika ja paikka:

Allekirjoitus ja nimenselvennys:
